

сфокусувати у них значний пласт серйозної інформації, що зробить її зрозумілішою для реципієнтів.

ЛІТЕРАТУРА

1. Архів випусків програми «Сьогодні. Підсумки з Олегом Панютою» на телеканалі «Україна». URL: <https://syogodni-pidsumky.kanalukraina.tv/ua/>
2. Бурдіна Е. О. Інфографіка на телебаченні: вплив інфотейнменту на візуалізацію фактів // Держава та регіони. Серія: Соціальні комунікації. 2016. № 3. С. 75-80.
3. Лісневська А. Інфотейнмент та гра як складові технології створення телевізійних новин // Синопис: текст, контекст, медіа. 2014. № 3. URL: <http://synopsis.kubg.edu.ua/index.php/synopsis/article/view/100>
4. Мак-Люен М. Галактика Гутенберга: Становлення людини друкованої книги. К.: Ніка-Центр, 2001. 461 с.
5. Симакова С. И. Влияние новых технологий на визуальный контент журналистских материалов // Вестник Челябинского государственного университета. Серия: Филология. Искусствоведение. 2015. № 5 (360). С. 163-169.
6. Чорна К. В. Прийоми і методи виробництва телевізійних програм в жанрі інфотейнмент // Вісник КНУКіМ. Серія: Мистецтвознавство. 2016. Вип. 34. С. 172-179.
7. Шевченко В. Е. Концепція візуалізації журнального контенту в системі на нових поглядів у галузі соціальних комунікацій: автореф. дис. ... д-ра наук із соціальних комунікацій: 27.00.01 Теорія та історія соціальних комунікацій. К.: Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка, Інститут журналістики, 2014. 34 с.
8. Шевченко В. Э. Визуальный контент как тенденция современной журналистики // Медиаскоп. 2014. № 4. URL: <http://www.mediascope.ru/1654>

Чайківська Вероніка

Науковий керівник – проф. Вільчинська Т. П.

ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ УКРАЇНСЬКИХ ТА АНГЛІЙСЬКИХ ПАРЕМІЙ НА ПОЗНАЧЕННЯ РОДИННИХ СТОСУНКІВ

Поняття «культура» у найширшому розумінні означає те, що створене людиною – сукупність засобів людської діяльності, форм соціально-політичної організації суспільства, духовних процесів тощо. Культуру тлумачать ще як рівень розвитку людини і суспільства, відображений у матеріальних і духовних цінностях, а також сам процес творчої діяльності людини [1, с. 4].

Національна своєрідність культури та традиційний спосіб життя народу – носія мови відображається в мові, зокрема її фразеологічному складі, у межах якого особливу увагу привертають паремії як стійкі фрази, що втілюють народну філософію і психологію [3, с. 126].

Теоретичні питання пареміології, історія виникнення та походження, їх функціонування та класифікація знайшли відображення у працях багатьох як вітчизняних, так і зарубіжних науковців: М. Алексєнка, М. Алефіренка, Н. Барлі, В. Бондаренка, В. Бонзера, Т. Бочиної, І. Голубовської, А. Дандіса, Р. Дюплессі, В. Жайворонка, А. Жолковського, В. Жукова, В. Калашника, З. Каньо, Ю. Кжижановського, Е. Кйонгес-Маранда, М. Кіммерле, В. Ковалья, Е. Кокаре, Г. Крейдліна, А. Крикманна, М. Куусі, Д. Лукатоса.

Здебільшого система цінностей, відображена у пареміях, стосується минулого, проте є важливою в аспекті сьогодення і майбутнього. Вони є посібником рекомендацій з облаштування суспільства і міжособистісних відносин, мірилом оцінки різноманітних вчинків та помислів. Ті категорії, які відображають ціннісну картину світу, такі, як час, простір, життя, родина, будинок, праця, здоров'я, щастя, віра, розум, свобода, батьки, діти та інші, репрезентуються в повному обсязі передусім у пареміологічних одиницях, визначаючи їхні взаємини та ієрархію в системі. Цим значною мірою пояснюємо дослідницький інтерес до пареміологічного фонду в різних культурних традиціях.

Паремії, в яких об'єктивується інформація про родинні стосунки, є значущим компонентом будь-якої етнокультури, оскільки відображають найважливіші установки і ціннісні орієнтири життєвої філософії народу та є важливими для розуміння національного характеру.

Родинні стосунки демонструють відношення в сім'ї, члени якої перебувають у кровному зв'язку між собою і відчувають внутрішню прив'язаність один до одного, де молодші повинні

проявляти повагу до старших, а старші піклуватися про молодших. Відношення в сім'ї регулюються не стільки законом, скільки традиційними уявленнями про те, як повинні себе поводити рідні люди в тих чи інших ситуаціях.

Метою і завданнями запропонованої розвідки є розглянути найпоширеніші пареміологічні одиниці, в яких об'єктивуються уявлення про родинні стосунки, в українській та англійській мовах, систематизувавши їх з точки зору еквівалентності. Зібраний матеріал дав змогу окреслити три групи таких одиниць, а саме: повні еквіваленти, аналоги та безеквівалентні одиниці. Повні еквіваленти здебільшого трапляються у так званих інтернаціональних прислів'їв та крилатих виразах, які беруть свій початок від міфічних та біблійних джерел. При цьому переклад англійських пареміологічних одиниць відповідає українським, наприклад:

Like father, like son – *Який батько, такий і син.*

Keep your eyes wide open before marriage, half shut afterwards – *Гляди в очі до шлюбної ночі, а після – примружуй.*

When a husband is deaf and a wife is blind, harmony reign in the house – *Коли чоловік глухий, а дружина сліпа, в оселі панує злагода* [2; 4].

Під аналогами розуміють відповідники за змістом, а не за буквальним перекладом. Приклади аналогів англійських та українських прислів'їв і приказок представлені в таблиці 1.

Таблиця 1

Англійське прислів'я	Буквальний переклад	Українське прислів'я
In every family's cooking pot is one black spot.	У кожній родинній посудині є одна темна пляма.	В сім'ї не без виродка
A good wife makes a good husband.	Хороша дружина робить хорошого чоловіка.	У хорошій дружини і поганий чоловік буде молодцем.
Choose your wife on Saturday, not on Sunday.	Обирай жінку в суботу, а не в неділю.	Бери жінку не в хороводі, а в городі.
You may choose your friends; your family is thrust upon you.	Друзів можна вибирати, але сім'ю нам нав'язують.	Батьків не вибирають.
Children are poor men's riches.	Діти – багатство бідняка.	Багатому телята, а бідному – діти.
As the old cock crows, so does the young.	Як старий півень кукурікає, так робить і молодий.	Яблуко від яблуні недалеко падає.

Як українці, так й англійці дотримуються певних традицій у сімейних відносинах, поблагливо ставляться до недоліків своїх рідних. Більше того, вони схильні сприймати сім'ю як таку, що, за словами Джона Голсуорсі, послана Богом («*In every family's cooking pot is one black spot*», «*You may choose your friends; your family is thrust upon you*») [4]. І хоч українці – більш емоційні, на відміну від британців, проте афективність у ставленні до дітей проявляється у представників обох націй («*Children are poor men's riches*»). Водночас і в українських, і в англійських пареміях експлікуються генетичні особливості (пор.: «*As the old cock crows, so does the young*» і «*Яблуко від яблуні недалеко падає*») [2; 5].

Щодо безеквівалентних одиниць, то вони не мають регулярних відповідностей у мові перекладу (див. таблицю 2).

Таблиця 2

Англійське прислів'я	Буквальний переклад
First thrive and then wive.	Спершу досягни успіху, а потім одружуйся.
Look for the good, not the evil, in the conduct of members of the family.	Шукайте добро, а не зло в поведінці членів родини.
The cunning wife makes her husband her apron.	Хитра жінка робить свого чоловіка фартухом.
It's a sad house where the hen crows louder than the cock.	Сумний той будинок, у якому курка кричить голосніше за півня.
If you sell your purse to your wife, give your breeks into the bargain.	Якщо ти передаш свій гаманець дружині, віддавай на додачу свої штани.

Загалом поняття сім'ї в англійців відіграє не таку важливу роль, як в українців. Переважна більшість із них над створенням сім'ї замислюється у віці 35-40 років («*First thrive and then wive*»). А коли настає потрібний час, національно-лінгвокультурна свідомість британців передбачає, що головним у родині є чоловік, він контролює фінансові питання в сім'ї, розпоряджається заощадженнями. Якщо такі функції на себе перебирає жінка, це зазвичай оцінюється суспільством негативно («*The cunning wife makes her husband her apron*») [4].

В етнокulturі українців спостерігаємо протилежні тенденції, що знайшло підтвердження і в пареміях. У більшості з них увага зосереджена на важливості жінки в сім'ї. Прикладом цього слугують такі українські безеквівалентні прислів'я, як: *В хаті жінка три кути держить, муж – четвертий. Без жінки мужчина – як без хвоста скотина. Жінка більше викине ложкою, ніж чоловік принесе лопатою* [2, с. 91].

Водночас в українських пареміях також нерідко відображається прагнення чоловіка домінувати в родині (над дружиною, дітьми), як-от у таких безеквівалентних прислів'ях: *В мене жінка мусить у решеті гуляти. Люби жінку, як душу, а тряси, як грушу. Діти люби, а за прута держи. Дитина не втікає від калача, але від бича* [2, с. 120].

Загалом аналіз українських та англійських паремій на позначення родинних стосунків засвідчив, що передусім у них об'єктивуються споконвічні родинні цінності, пов'язані з батьком, матір'ю, дітьми, хоча й послідовно простежуються етнокulturні відмінності.

Це повною мірою засвідчили розглянуті пареміологічні одиниці – еквіваленти, аналоги та безеквівалентні. Встановлено, що більшість англійських паремій не має відповідників в українській мові, що пояснюємо насамперед суспільно-історичними умовами: на британців у свій час великий вплив мала Вікторіанська епоха, тоді як на українців – народні традиції і вірування, які передавалися з покоління в покоління та з плином часу лише посилювали своє значення.

Перспективу подібних досліджень вбачаємо в подальшому студіюванні інших пареміологічних одиниць в різних етнолінгвокультурах.

ЛІТЕРАТУРА

1. Карасик В.И. О категориях лингвокультурологии. Языковая личность: проблемы коммуникативной деятельности. Волгоград: Перемена, 2001. С. 3–16.
2. Пазяк М. М. Прислів'я та приказки. Людина, родинне життя, риси характеру. Київ: Наукова думка, 1990. 528 с.
3. Жуйкова М. В. Динамічні процеси у фразеологічній системі східнослов'янських мов. Луцьк: РВВ «Вежа» ВДУ ім. Лесі Українки, 2007. 417 с.
4. Oxford Advanced Learner's dictionary of Current English [Електронний ресурс]. Режим доступу: www.oxfordlearnersdictionaries.com
5. Special Dictionary [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.special-dictionary.com/proverbs/keywords/family/2.htm>

Шевчук Катерина

Науковий керівник – проф. Лановик З. Б.

РИСИ ЛІТЕРАТУРИ «ВТРАЧЕНОГО ПОКОЛІННЯ» У РОМАНІ РІЧАРДА ОЛДІНГТОНА «СМЕРТЬ ГЕРОЯ»

Світова війна змінила життя та психологію всього людства. Письменники, які гостро реагували на будь-які суспільні події, не могли залишитися осторонь жахливих подій. Учасники воєнних дій, які вижили та почали виражати в літературних творах свої переживання і погляди на майбутнє, стали відомими як «втрачене покоління». Вони ставили перед собою питання, як жити далі тим, хто пережив війну? Що чекає людство далі?

Найяскравішими представниками «втраченого покоління» Західного світу є Анрі Барбюс, Ернест Гемінгвей, Річард Олдінгтон, Френсіс Скот Фіцджеральд, Еріх Марія Ремарк.

Мета цієї статті – простежити риси літератури втраченого покоління у найбільш знаковому романі Річарда Олдінгтона – «Смерть героя».